

19 al 28
de Febrer

LLUM Manresa

99

Administradors

 Ajuntament de Manresa

 caixaManresa

caixaManresa

PREGO de la llum ⁹⁹

*Il·lm. Sr. Alcalde de Manresa,
Excma. Corporació Municipal,
Juntes de la Sèquia i d'Aigües de Manresa
Associació de la Misteriosa Llum,
Administradors de la Llum,
autoritats, senyores i senyors.*

Vull d'entrada agrair als Geganters i Grallers de Manresa, Administradors de les Festes de la Misteriosa Llum d'enguany, l'honor amb què m'han distingit, en demanar-me que faci el pregó d'una diada que per a mi, és tan i tan entranyable. I voldria agrair també la seva presència a tots els assistents a aquest acte que n'és el tret de sortida institucional.

LA LLUM, UN SÍMBOL COL·LECTIU

La Llum és una festa que té, no tan sols per als manresans, sinó per a totes les poblacions del Pla de Bages, un significat molt profund, que arrela molt endins en la nostra personalitat històrica.

Perquè la Llum, i l'objecte de la seva vinguda, que va ser la Sèquia, tenen per a nosaltres unes connotacions molt sòlides: d'autoafirmació de la pròpia voluntat de ser; de treballar conjuntament, moguts per l'entusiasme d'una idea; del desig de créixer, avançar i millorar; de l'afany de sobreposar-se a les adversitats amb fe i amb esperança; de tenacitat i de perseverança, de no escatimar cap esforç davant una causa justa, col·lectiva, de progrés.

La Llum que va venir de Montserrat no va il·luminar tan sols el cor i l'enteniment del bisbe que va alçar un interdicte a tota la ciutat, sinó que va irradiar en els cors i els esperits de tots els manresans, de tots els bagencs, una seguretat, una fermesa, el triomf de la raó. Les tres boles de llum que van sobrevolar les voltes del Carme foren com una mena d'aval sobrenatural, una confirmació de la bondat d'una iniciativa popular que havia estat durament qüestionada i de sobte es revelava triomfant en la seva justícia. La llum va brillar en les tenebres!

Els manresans del segle XIV tenien un problema d'importància vital: l'escassetat de l'aigua. Un problema agreujat per les guerres, les pestes, les fams... els genets de l'Apocalipsi eren ben reals, ben de debò, en aquella època. Però els prohoms de la ciutat, els que tenien la responsabilitat del que llavors se'n deia la Universitat, es van espavilar i ho van resoldre. No pas tot sols: van assessorar-se, van recórrer als experts, van recaptar recolzaments institucionals a les instàncies més altes... Però la iniciativa va sorgir d'aquí, igual que l'impuls per fer-la realitat, i la mà d'obra. La Sèquia va ser, des del començament fins al final, un afer manresà, una qüestió ciutadana.

L'adversitat va aparèixer de la mà d'aquells que, amb llur part de raó, negaven a la ciutat el dret de fer l'obra anhelada. Les negociacions van ser llargues i dures, i els manresans, acuitats per la necessitat i atrevits per la part de raó que posseïen, varen tirar pel dret i es van trobar, de sobte, en entredit.

Els manresans van fer cas del proverbi que diu "la Fortuna ajuda els audaços". Però l'anatema amb què els va fulminar el bisbe de Vic va omplir de dol la ciutat. Una ciutat d'homes i dones lliures, d'honrats menestrals, comerciants i pagesos, gent d'ordre i de bona fe, que no podien entendre per què se'ls negava, alhora, el dret terrenal a l'abastament d'aigua, i la necessitat espiritual de rebre els sagraments. Encara avui fa feredat, llegir les súpliques del conseller Guillem Vilella, quan, veient propera la seva mort, demanava de ser readmès entre els rengs dels justos. Al capdavall, no es tractava pas d'un afer religiós, sinó d'un contenciós civil: la preponderància o no d'un dret feudal -privat- per damunt del bé comú -públic-, negociat sota l'arbitratge imparcial de la Corona.

LA LLUM, UN SÍMBOL INTEMPORAL

Aquella Llum resplendent va fer justícia a la raó, i va permetre de cloure amb rapidesa les negociacions sense que els interessos del senyor feudal en sortissin malmesos. I l'obra de la Sèquia, en bé de tots, i no sense altres vicissituds, va poder continuar fins que l'aigua, feliçment, entrava a la Plaça Major pel carrer del Cap del Rec.

Què ens diu, avui, de nou, als bagencs, aquesta història? Jo crec que molt. Crec que en podem extreure un missatge absolutament vàlid per als homes i les dones d'avui, per a les institucions públiques i privades, per a les empreses, per als pobles i ciutats, per al país i per a la gent del país. La Llum brilla en les tenebres.

A mi, si em permeten de dir-ho, m'agrada, m'agrada molt creure en el Misteri de la Llum. És una llegenda -una història- tan bonica! Els historiadors solvents, amb Sarret i Arbós al capdavant, n'han acotat tot allò que té d'històric i allò que té de legendari. Però a mi m'agrada imaginar-me que va passar tal

⁹⁹

PREGÓ de la Llum

com la va dibuixar l'artista Joan Vilanova. Em sento com si fos un d'aquells manresans que ell va representar, palplantats a la porta de l'església del Carme, meravellats davant la grandesa d'allò que, sense entendre-ho encara, estaven contemplant. I esclatant després d'alegria, en comprovar que una força sobrenatural venia a corroborar que la nostra fe, la nostra esperança, el nostre esforç no havia estat en va. Que teníem raó: que la Llum ens il·luminava i ho proclamava arreu.

Perquè, per damunt de tot, la Llum és un símbol. I l'aigua és un símbol. I -si m'ho permeten, a mi que tinc les arrels entre ceps i sarments- el vi també ho és, com ho és l'oli. Base de la dieta mediterrània, aquests elements, que formen part de la nostra cultura i de la nostra manera de ser, tenen per a mi unes fortes connotacions d'arrelament a la terra, de tradició, però també d'aliment, de creixement, de futur. I també el vi: també per al Bages tenim una llegenda, que voldria que el nom mateix de Bages -l'antiga Baccasis- derivés d'un ancestral culte a Baccus, el déu del vi. També en això, m'agrada de creure-hi; oi més d'ençà que els vins del Pla de Bages han aconseguit diferenciar-se amb una denominació d'origen pròpia i han aconseguit consolidar, amb qualitat i rigor, una tradició vitícola mil·lenària. Beure vi és un acte de civilització; assaborir-lo és signe de cultura; descobrir alguns dels seus nombrosos i diversos matisos fou privilegi de cavallers, i és un pas endavant en el camí que alguns anomenen felicitat.

El vi, els pins, la ginesta, el romaní, els bolets... són elements simbòlics de la nostra terra. Constitueixen un símbol extern d'una realitat més profunda: aquells valors de sempre: la família, el treball, la llengua, la cultura, el sacrifici, la constància, la fe, i el sentiment de pertinença a una terra que ho integra tot. I al darrere de tots aquells símbols, de totes aquestes essències, hi trobem els dos elements primordials: l'aigua i la llum del sol. Perquè l'aigua i la llum són vida: sense aigua i sense llum no existiria res.

LA LLUM, UN MIRALL DEL PASSAT, UN MODEL PER AL FUTUR

La llum! Aquesta nostra llum mediterrània que il·lumina els nostres estius, que emplena de color les nostres primaveres, que pinta de daurats el bosc tardor, i que ens beneeix els dies d'hivern assolellats. I l'aigua! L'aigua primordial, la del vell Mare nostrum, "bressol de tots els mars". I l'aigua del baptisme... També la dels nostres rius, del Cardener que baixa de la Coma i la Pedra per unir-se aquí al Bages amb el seu germà gran, que davalla plàcidament de Castellar de n'Hug. I l'aigua de la Sèquia, obra mestra d'enginyeria medieval, que gràcies al mestre nivellador Guillem Catà transporta, amb un desnivell de tan sols deu metres, al llarg de 26 quilòmetres, l'aigua del Llobregat, des dels peus del castell de Balsareny fins a l'Agulla.

Els manresans, els bagencs, els catalans d'avui podem emmirallar-nos en els

símbols del nostre passat. Els gegants, la sardana, les danses populars, com el ball del Bo-Bo, les festes tradicionals, com les dels Traginers i de sant Antoni Abat, les fires com aquesta d'Espectacles d'Arrel Tradicional que recentment Manresa ha organitzat... són reflexos d'una voluntat de pervivència, d'arrelament, però també de futur. Com aquesta fira medieval que omplirà de vida els carrers de Manresa per les festes de la Llum; una fira novella, però amb l'esperit de la Manresa de sempre, que trobaria una arrel històrica en una concessió del rei Carles II, de l'any 1686 atorgant a Manresa permís per fer una fira de Carnestoltes, coneguda popularment com a "fira de les aixades", segons un document que l'Associació de la Misteriosa Llum ha descobert a l'Arxiu Històric de la Ciutat.

Però enfortir les arrels del passat no ens ha de fer oblidar l'avui i el demà. Sortosament, els catalans, i per tant la gent de la Catalunya central, sempre hem tocat de peus a terra, i sempre hem mirat endavant. Ho corrobora, històricament, la ràpida industrialització que va omplir amb l'atrafegat vaivé dels telers les ribes dels nostres rius, de les rieres i fins i tot dels torrents, com el de Sant Ignasi: un nova font de riquesa que ens venia de l'aigua, com abans, durant segles, ho foren els horts i els molins.

UNA MANRESA D'AHIR, D'AVUI, PER SEMPRE

Igual com aquells decidits prohoms medievals; els ciutadans de la Catalunya central, sota la iniciativa de les institucions de la societat civil, i amb el recolzament de les corporacions públiques, treballen amb horitzons de futur per anticipar-se a subvenir les necessitats que el nostre món, tan canviant, ens comporta.

Per això em congratulo de veure com, en tres anys consecutius, i a iniciativa de la Fundació Caixa de Manresa que en promou el premi, s'han formulat tres propostes de futur molt importants: una per prevenir els incendis forestals; una per promoure globalment l'oferta turística del Bages; i una per coordinar l'arquitectura territorial i el desenvolupament urbà, que contempla, entre moltes altres coses, la creació d'una "via verda" en el curs de la Sèquia de Manresa. Desenvolupament territorial, turisme i medi ambient: vet aquí tres branques d'una mateixa voluntat de coordinar actuacions de progrés.

Per no estendre'm en altres exemples, esmentaré tan sols la voluntat dels manresans de dotar la seva ciutat d'una oferta universitària adequada. La Fundació Universitària del Bages i l'Escola Universitària Politècnica de Manresa en donen testimoni. La Caixa de Manresa hi col·labora, així com amb altres centres acadèmics del país; i especialment contribueix al foment dels estudis universitaris amb la convocatòria de beques per als millors estudiants universitaris de les nostres comarques.

Al segle XIV, la Sèquia de Manresa seguia, durant una part del seu recorre-

gut, el camí ral de Barcelona cap al Berguedà, paral·lel al curs del Llobregat. Avui, aquell camí s'ha convertit en l'Eix del Llobregat. D'ençà de la construcció del viaducte del Cairat (que estalviava a la comunicació amb Barcelona el ports de Collbató o de Can Maçana), i després amb l'autopista de Terrassa a Manresa, les tradicionals mancances de la ciutat de Manresa pel que fa a vies de comunicació per carretera començaven a ser història. L'eix del Llobregat i, ara fa poc més d'un any, l'eix Transversal suposen per a les nostres comarques una font de noves oportunitats, i alhora un repte de fer la feina ben feta per no perdre posicions. Sense oblidar, però, les necessàries millores en les comunicacions amb Solsona, que ja estan en marxa, i amb Igualada, la nostra gran assignatura pendent, que sembla que és per fi en vies de solució.

Aquestes noves vies de comunicació, que facilitaran tant la interrelació de la nostra ciutat amb les capitals de les comarques veïnes, tindran, n'estic segur, un efecte molt beneficiós: ens ajudaran a conèixer-nos millor, posaran a l'abast dels habitants d'una ciutat els avantatges de les altres, i al servei de tothom la variada oferta cultural, turística, gastronòmica, paisatgística, comercial i empresarial de cada comarca. Si ens podem desplaçar ens podrem conèixer, i si ens coneixem ens comprendrem millor.

Això ens ha de permetre superar aquelles velles recances que en èpoques passades havien enfrontat de vegades els manresans amb els igualadins o els vigatans. Ara pel protagonisme de la gesta del Bruc, adés pel traçat del ferrocarril, ja per la diòcesi, ja per la Universitat... Picabaralles de campanar, feliçment oblidades: la comunicació aplanava diferències i ens igualava en oportunitats accessibles a tothom. Com en una família ben avinguda, que els germans s'alegren de la sort dels seus germans, jo crec que cada ciutat s'ha d'alegrar de les iniciatives i els èxits de les ciutats veïnes, perquè som tan a prop les unes de les altres que totes en podem gaudir ben fàcilment.

UNA CIUTAT DE DIMENSIONS HUMANES

Iés en aquest marc de germanor, que m'agradaria postular una franca col·laboració, oberta i coordinada, entre Manresa, Igualada, Vic, Cervera, Berga, Solsona... Posant en comú esforços i iniciatives conjuntes: per un creixement urbà harmònic, per un creixement industrial equilibrat, defensant la qualitat de vida i preservant els entorns naturals. Així, entre totes, sumant les complementarietats de cadascuna, fariem força, fariem pinya, i podríem oferir als ciutadans de les nostres comarques un model de ciutats de dimensions humanes, agradables per viure-hi. Un model homogeni, coherent, vertebrat i plural: i que entre totes constituïrien això que algun cop m'ha complagut d'anomenar la "capitalitat compartida" de la Catalunya central.

La dimensió humana: vet aquí la clau. Les ciutats són habitades pels ciutadans; a les ciutats hi vivim persones. I les persones valorem molt la proximitat,

l'accessibilitat, la facilitat de tracte: el caliu humà. Com més macrocefàlica és una ciutat -i això val per a qualsevol organització-, més fàcil és que es distancii dels ciutadans, de les persones. Per això, la dimensió a escala humana presenta, penso jo, uns clars avantatges en qualitat i en eficiència, que cal explotar.

El gegantisme no és garantia d'eficàcia, més aviat al contrari. En un embús de trànsit, un autobús està atrapat, mentre que un petit ciclomotor s'esmuny entre els vehicles i avença cap al seu objectiu. Si som àgils a donar respostes adequades, si estem ben arrelats al territori, si oferim qualitat, si fem bé tots aquests deures, podrem sobreviure a la maregassa de la globalització, perquè estarem fermes en la nostra parcel·la d'eficiència.

Els manresans d'ahir van perseverar, i la Llum els va donar la raó i la victòria. Els manresans, els bagencs, els catalans d'avui també perseverem, en la laboriositat que tòpicament -però amb tota justícia- ens caracteritza, i posem amb confiança les bases d'un futur que desitgem, que somniem, millor. Com escau a la nostra fe, com correspon al nostre esforç. Conscients que, com en el passat però a diferència del passat, els nostres problemes són responsabilitat nostra, i només subsidiàriament podem refiar-nos de mantells protectors, de paraigües externs... Els miracles, avui són a les pròpies mans de les persones. Amb autoestima, amb responsabilitat, amb tenacitat, amb eficiència, amb les idees clares i una decidida voluntat de treballar.. Amb tot això, el futur no ens ha de fer por.

Permetin-me que acabi fent unes pinzellades descriptives de com veig la Manresa dels meus somnis -o com somio que és la Manresa del meu ideal. Somio una Manresa bonica, jove i polida, plena de trets positius que la fan agradable. Una ciutat encisadora. Una Manresa que potencia al màxim les seves comunicacions, la seva oferta universitària, el seu turisme, el seu entorn ecològic i el seu desenvolupament territorial de forma harmònica i equilibrada. Una Manresa afermada en els seus referents espirituals: la Seu, la Cova i els itineraris ignasians, amb aquella mística profunda que tan bé va saber copsar Joseph Beuys. Una Manresa viva, d'artistes i de creadors que es projecten al futur. Una Manresa amb institucions centenàries, però joves i àgils, que aporten iniciatives. Una Manresa de gent ben avinguda, que treballa unida, que ha superat les estèrils disputes entre Favets i Tremendos per avançar cap a un objectiu comú de progrés, en bona harmonia amb les altres capitals veïnes. Una Manresa il·luminada per "aquella Llum resplendent" que mai no deixarà d'il·luminar-nos i d'assenyalar-nos el camí. El camí de la Manresa, del Bages, de la Catalunya europea del segle XXI. Que per molts anys la puguem veure "rica i plena", i també "cultura, lliure, desvetllada i feliç".

Us desitjo a tots una molt bona Festa de la Llum.

VALENTÍ ROQUETA I GUILLAMET

President del Consell d'Administració de Caixa de Manresa
President del Consell regulador de la denominació d'origen Pla de Bages

99

PREGÓ de la Llum